కథానిక

అగ్నిగుండం

—కాలువ మల్లయ్య

ఉదయం పదిగంటల సమయం... జీవన సమరంలో పాల్గొనడానికి పల్లెజనాలు ఇండ్లొదలి పొలాల కెళ్ళడానికి తయారవుతున్న వేళ... దప్పు చేతిలో పట్టుకొని కాళ్ళీడ్చుకుంటూ ఇంట్లో కొచ్చాడు అంజయ్య... పొయ్యార్పబోతున్న బాగామ్మను వద్దని పొయ్యిదగ్గరి కెళ్ళి ముంగాళ్ళపై కూర్చున్నాడు. దప్పు రెండు చేతుల్తో తింపుతూ సెగపై కాపుతున్నాడు. కొంతసేపు కాపి చేతితో దప్పుపై కొట్టి చూసాడు. 'టప్... టప్...' మన్న శబ్ద మొచ్చింది... "సలి కాలం...సంకల్లేవట్టకుంట సలివేసుతుంది...అట్టిగనే మెత్తవడుతుంది దప్పు." తనలో తాననుకొని మళ్ళీ సెగపై కాపుతున్నాడు.

"గిప్పుడు గా పొయ్యికాడేం జేత్తన్నవు...?" అంపుల కాన్నుంచి వస్తూ అంది బాగమ్మ.

"సలికి మెత్తవడ్డది ...దప్పు కాపుతున్న."

"ఊరు సాటిచ్చొచ్చినంక గిప్పుడు గా దప్పుతేనేం పని? తీసి సిలుకొయ్యకు తలిగెయ్యి. కొద్దిగైతె మందంత సేండ్లల్లకు పోతరని పొద్దుగాల్నే పొయ్యి సాటిచ్చిత్తివి. మల్ల కాపు డెందుకు?"

"మెత్త గుండన్నట్లు కాపుతున్న."

"నీ కేమున్న పనున్నదా కని ఊరెందుకు సాటిచ్చినట్టు?"

"నువ్వు కట్టం జేసి పెడితెనేం దినవదితి" నిష్టూరంగ అని "గిరుదవరి సాటత్తండట. రేపు తాసీలు గట్టన్నట"అన్నాడు అంజన్న.

"అయితె మాయెగని బువ్వ తిందవురా. నేను కయికిలి పోవాలె" అంటూ అన్నం గంజు దగ్గరి కెళ్ళింది బాగమ్మ.

నీళ్ళు చల్లి పొయ్యి నార్పేసి లేదాడు అంజయ్య. దప్పును కొట్టి చూసాడు 'టన్-టన్' మని మ్రోగింది. 'దప్పు కాగింది' తనలో తాననుకొని దాన్ని చిలు

క్కాయ్యకు తగిలేసాడు. ఇంటి వెనుకకెళ్ళి కుండల్లోవున్న నీళ్ళతో కాళ్ళు కడుక్కున్నాడు. గుడిసెలో కొచ్చి గొంగడి ముద్దగా వేసుకొని దానిపై కూర్చున్నాడు. ఎర్రగావున్న అసినికార్తి బియ్యపన్నం తెల్లగిన్నెలో వేసుకొని తెచ్చి అంజయ్య ముందుంచింది బాగమ్మ. పచ్చిపులుసు గంజి తెచ్చి ప్రక్కన పెట్టింది.

"అట్టి పులుసేనాయె? ఏం కూర జెయ్యలే?"

"ఇంట్లేమున్నయని సెయ్యాలె? కాల్లెనుపొయ్యే ఈడుకచ్చినా రెక్కాడదంది డొక్కాడింది లేపాయె. ఎట్లనో కడుపు నింపుకోలేవు."

"నాల్గుబుక్కలెట్లనో మాతింటడియ్యి" అని పులుసుతో కలుపుతున్నాడు.

"సేతికచ్చిన కొడుకు అందకుంటపాయె ఎవ్వానసేం లాబం? మన రాత. ఆ నారాయణమూర్తికి మా మీద కనికరం లేదాయె." బాగామ్మ కళ్ళనిండా నీళ్ళు.

భార్య కళ్ళలో నీళ్ళు చూసిన అంజయ్య నోట్లోకి ఒక్క పెట్టుకోబోయి ఆగాడు. పాతికేళ్ళ కొడుకాతని కళ్ళముందు కదిలాడు. అతని హృదయం భారమయింది. ముఖంలో విషాదం.

''ఏంది? తినెటోని వాగతివేంది? జెప్ప జెప్ప నాల్గుబుక్కల్దినేదన్న పనికిపో. అది పోతగాండ్లత్త గారింటికి పెయిరి. ఎదిగిన కొడుకును పోలిసోల్లు తన్నుకపెయిరి. కొడుకు దూరమయినప్పటికల్ల పురాగెందు కత్తన్నవు. మన నసీవెట్లుంటె గట్లయితది. ఇగ పుట్టినంక సచ్చేదాకెట్లనో బతుకాలె. ఆద్దిని గంజులున్న దింకింతేసుకొని తిను. నేను ఏ పొలంల నాటేసుడో పటేలవ్వ సడిగత్త.'' కళ్ళ నీళ్ళు తుడుచుకుంటూ బయట కెళ్ళింది బాగమ్మ.

అంజయ్య అన్నం కెలుకుతున్నాడు. కాని ఒక్క బుక్క కూడా నోట్లో పెట్టుకోవడంలేదు. పెట్టుకుంటానికి మనసొప్పడం లేదు కళ్ళవెంట కారుతున్న నీళ్ళు పళ్లెంలో పడుతున్నాయి. అతని కళ్ళముందెన్నో దృశ్యాలు. తాను దప్పు కొడుతూ జీవిస్తున్న బ్రతుకు...తిట్లు...అవమానాలు...దెబ్బలు...ఎన్నెన్నో తిరుగుతున్నాయి...

* * *

'డొడ్డొంక దొం-దొడ్డొంక దొం ఇనోల్లెవలో? ఇననోల్లెవలో రేపొద్దుగాల ఊల్లెకు తాసీల్దారత్తండట-తాసీలు గట్టకుంటునోల్లంత గట్టన్నట. లేకుంటె ఏది దొరుకుతె అది కొంచవోతరటావో."

"ఇనోల్లెవలో? ఇననోల్లెవలో, ఊల్లెకు గొడ్ల డాకుటరత్తండట. గొడ్డు గోదకు సూదులేత్తరట. రేపొద్దుగాల బడికాడున్న మైదానంలకు గొడ్లన్నిటిని కొట్టుక రావాన్నటాహో."

ఊళ్ళో ఏ అవసరమున్నా సంభై ఏళ్ళుగా తానే ఊరు చాటింపు చేస్తున్నాడు. 'మల్ల తాసీలొచ్చె. పంట పండకున్నా తాసీలయితె తప్పకపాయె. బిందెలో సెంబులో సుంకరోడెత్తుక పోతండుసి' తన చాటింపును విని మందనుకునే మాట లెన్నోసార్లు విన్నాడు. ఊరంతా తిరిగి చాటింపు చేస్తే మొదట్లో తనకు పావలా ఇచ్చేవారు. ఆటుతర్వాత అర్ధరూపాయి, రూపాయి, రెండు, ప్రస్తుతం ఐదురూపాయలు ఇస్తున్నారు. ఈ వృత్తి కడుపునింపకున్నా అలాగే బ్రతుకుతున్నాడు. డప్పుకొట్టడం లేని సమయాల్లో కూలిపని చేసుకుంటున్నాడు.

"డొం...డొం...డొం...డొం...డొం..." పోచమ్మ డప్పు కొట్టాడు తాను. తాము ఎగురుతూ డప్పు కొడుతుంటే తమ వెనుక శివం తూలుతూ చేతుల్లో వేప మండలతో స్త్రీలొస్తారు వాళ్ళ వెనుక బోనా లెత్తుకున్నవాళ్ళు. ఊరవతలున్న పోచమ్మ గుడిదాకా డప్పుకొడుతూ ఎగురుతూనే పోవాలి. డప్పు చప్పుడుతో శివం తుచేవాళ్ళకుత్తేజం తేవాలి ఎగురుతూనే తిరిగిరావాలి. కాలాగుతే! తిట్లు... చివాట్లు..

"డొడ్డొం డొం...డొం డొండొం డొడ్డొండొం...డొండొండొం... పెళ్ళి డప్పు కొచ్చాడు తాను...దొరల కొడుకుల, బిడ్డల పెళ్ళిళ్ళకు బ్యాండు మేళంతోపాటు తమ డప్పు వాయిద్యం ముంటుంది...పటేండ్ల పెళ్ళిళ్ళకు బింబాబుతోపాటు తమ డప్పుంటుంది...పేదవాళ్ళ పెళ్ళిళ్ళకు మాత్రం తమ డప్పే అన్నిరకాల వాద్యం...తమ డప్పు చప్పుడుతో పెళ్ళి చేసుకున్నవాళ్ళెంతో మంది పెద్దవాళ్ళయ్యారు...ఒక్కొక్కప్పుడు తమ డప్పు మేళం వాళ్ళంతా సవారెడ్ల బండితో సమానంగా పరుగెత్తాలి... చలిలో, ఎండలో ఏ నిముషంలోనైనా పల్లకి, బండ్లతోపాటు తామురకాలి...తాము వెనుకైతే తిట్లు...చీవాట్లు... ఒక్కొక్కప్పుడు దెబ్బలు...అలసిసొలసి పెళ్ళివారూరుచేరితే అక్కడ తాము

వాకిళ్ళలో మాత్రమే వుండాలి. ఇంట్లోకి ప్రవేశంలేదు. వాకిట్లో కూర్చోబెట్టి భోజనం పెట్టారు. అదీ అందరు తిన్న తర్వాతే! పెళ్ళిఊరేగింపు ముందు రాము గజ్జెలు కట్టుకొని ఎగరాలి. కాళ్ళు నొప్పులు పెట్టినా దప్పు కొడుతూ ఎగరాలి. దప్పాగితే బూతులు... తమకు కూలిగా ముట్టింది చాలా స్వల్పమే.

ఇంకా తాను కాళ్ళగోళ్ళ (శోభనం) దప్పు కొట్టాడు తన దప్పు చప్పుడుతో ఎన్నో జంట లేకమయ్యాయి.

ఊళ్ళో ఏ కార్యమయినా తన దప్పే. ఇదే వృత్తిగా ఇన్నేళ్ళుగా బ్రతుకు తున్నోడు. కాని, తానెన్ని అవమానాలు పొందాడు? ఎన్ని తిట్లు తిన్నాడు? ఎంత ఘర్షణ ననుభవించాడు? ఊరు వాళ్ళంతా తనను రారా పోరా అనే పిలి చారు. అంజిగా అనే పిలిచారు. మాదిగోడా అనే పిలిచారు. పేరు పెట్టి పిల్చిన వాళ్ళు తక్కువ. ఈ వృత్తి తనకు అవమానాలనే మిగిల్చింది. అవమానాల ననుభవించడానికే తాను పుట్టాడా?...

అంజయ్యలో రకరకాల ఘర్షణ కళ్ళవెంట నీళ్ళు. ఒయట్నుంచి ఇంట్లో కొచ్చిన బాగమ్మ భర్త అన్నంలో చేతులుపెట్టుకొని అలాగే ఉండడం, కళ్ళ వెంట నీళ్ళు కార్చడం చూసింది. దగ్గరి కొచ్చింది.

"ఏందియ్యాల్ల ఏకేమయింది? ఎందుకోసరం గిట్లున్నావు? కొడుకు యాది కచ్చిండా? ఏం జేత్తాం? మన కరుమంగిట్లుంది. ఒక్కబుక్కన్న తిన్లేదేంది? తిను తిను" అని బతిమలాడి అన్నం తినిపించింది. తానుకూడా తిని పన్లోకెళ్ళింది. అన్నం తిని మంచులో పడుకున్నాడు అంజయ్య. లేచి పనికి పోదామనుకున్నాడు. చేతకావడం లేదని అలాగే పడుకున్నాడు. ఎంతకూ నిద్ర రావడంలేదు. వేదనా భరితమై భారమైయున్న అతని మనసు మళ్ళీ గతంలో కెళ్ళింది.

* * *

అరోజు... ఆరోజు... రెక్కల కష్టంతో, బండెడు చాకిరీతో బ్రతుకు తున్న తనపై దొంగతనం నేరం మోపాడు వడేలు. చేయని నేరానికి పోలీసుల తోని చావు దెబ్బలు తిన్నాడు తాను. బూట్లుతన్నులు తిన్నాడు. తాను జీవితంలో ఎన్ని పరాభవాలను చూసాడు? ఎంత నీచంగా చూడబడ్డాడు? అంటరానివాడిగా మాదిగోడుగా ఎన్నో అవమానాల పాలయ్యాడు. తానన్ని పనులు చేయాలి. కాని ఇంట్లో కడుగుపెట్టకూడదు. తాను ముట్టిన వస్తువుపై నీళ్ళు చల్లికాని తీసుకోరు.

తనకు క్షవరం చేసే మంగలి గొంగలి కట్టుకుంటాడు. పటేలుతో దెబ్బ తిన్న రోజున తానో నిర్ణయానికొచ్చాడు. తన బ్రతుకెలాగో గడిచిపోతుంది. తన బ్రతుకు తన కొడుక్కు రాకూడదు. తన కొడుకు చదువుకోవాలి. తానెంత కష్టపడైనా సరే తన కొడుకును చదివిస్తాడు. తన కొడుకు చదువుకుంటే వాడన్నా సుఖపడతాడు. తనలాంటి కష్టమయ బ్రతుక్కు దూరంగా వుంటాడు. అని నిర్ణయించుకొని కొడుకును బడికి పంపించడం మొదలుపెట్టాడు. పలకా బలపం పట్టుకొని కొడుకు బడికెళుతుంటే తామెంతో ఉప్పొంగిపోయారు. ఒక్కొ తరగతి పాసవుతూ పై తరగతి కొస్తుంటే తన కష్టాలు గట్టెక్కుతున్నట్టే తలచాడు. హైస్కూల్ సదువుకొచ్చిన కొడుకు జూసి ఎగిరి గంతేశాడు. తాను కన్నకలలకు ప్రతిరూపంగా తన కొడుకు పోకిరీ వేషాలెయ్యకుండా చదువుకున్నందుకు అపరిమితంగా సంతోషించాడు. తానెన్నోసార్లు కొడుకును దగ్గరకు తీసుకొని "బుద్ధిగ సదువుకో బిడ్డ... ఎవ్వల జోలికి పోకు. కాయకష్టం సేసి నిన్ను సద్దివిత్తన్న. నువ్వు సదివినంత సదివిత్తా నా రెక్కలకట్టంతోని. నువ్వయితె మంచిగ సదువుకో.." అన్నాడు.

"నాయినా! నువ్వు నా కోసమెంత కష్టపడుతున్నావో నాకు తెలువదానె! మీరు కోరుకున్నట్టే నేను మంచిగానే సదువుకుంట నా చదువయిపోతే మీకే కష్టాలుండవు." అన్నాడు కొడుకు.

కొడుకు చదువుకోసం తాను, బాగమ్మ రక్తాన్ని నీళ్ళుగా మార్చుకున్నారు. కడవల కొద్దీ ఘర్మజలాన్ని ధారబోశారు. రాత్రింబవళ్ళు విరామం లేకుండా పని చేశారు. కొడుకు హైస్కూలు చదువు పూర్తిచేసిన రోజున తమ సంతోషాని కంతులేదు. కాలేజీ చదువు తమకు శక్తికి మించిందే అయినా చదివించడానికే నిర్ణయించుకున్నారు. ఒక్క క్లాసులో కూడా తప్పకుండా బుద్ధిగా చదువుకుంటున్న కొడుకును చదువు మాన్పించాలన్న ఆలోచనే తమకు రాలేదు.

అప్పుడప్పుడే ఊళ్ళలో అలజడి ప్రారంభమయింది. ఎవరెవరో కొత్త వాళ్ళు ఊళ్ళలో కొస్తున్నారు. ఏవేవో రాజకీయాలు చెబుతున్నారు. ఆ మాటకు చాలామంది ఆకర్షితులవుతున్నారు. కూలిరెట్ల పెంపుగూర్చి, పాలేరు జీతాల పెంపు గూర్చి సమ్మెలు, ఆందోళనలు జరుపుతున్నారు... ఊళ్ళలో పోరాటాలు మొదలయ్యాయి. పోలీసులు కొంతమంది యువకులను తీసుకెళ్తున్నారు. తాను

ఇవేవీ పట్టించుకోలేదు. తన ఏకైక ధ్యేయం తన కొడుకును బాగా చదివించి మంచి ఉద్యోగిగా చూడటమే ... కానీ కొడుకు కాలేజీ కెళితే అతనికిలాంటి రాజకీయాలతో సంబంధం ఏర్పడుతుందేమోనన్న భయం తనకొచ్చింది. అందుకే కాలేజీకెళ్తున్నప్పుడు కొడుకుతో చెప్పాడు తాను: "బిడ్డా! నిన్ను మేము ఒళ్ళె వెట్టి సాదుకున్నం. నీమీదనే ఆశెలన్ని పెట్టుకొని బతుకుతాన్నం. మంచిగ సదువుకో బిడ్డ! ఎవ్వల్తోని తిరుగకు. ఎవ్వలేం జెప్పినా ఇనకు. మమ్ముల గంగల కలుపకు..."

"నాయన్నా! నాకు నువ్వు గిన్నిమాటలు చెప్పన్నాయె! నాకు చదువే ముఖ్యం. నాగురించి మీకేం ఫికరద్దు," అన్నాడు కొడుకు.

ఒక్కొక్క సంవత్సరం చదువు పూర్తి చేస్తుంటే తాను కొండెక్కినంత సంబరపడ్డాడు. మరోదిక్కు ఊళ్ళలో పోరాటాలు ఉద్ధృతమవుతున్నాయి. కాలేజీ పిల్లలనుకూడా పోలీసులరెస్టు చేస్తున్నారని విని తాను భయపడ్డాడు. కాని-తన కొడుకెందులోనూ తిరుగడని, అలాంటప్పుడు తనకొడుక్కేం ప్రమాదం లేదని తనకుతాను సమాధానపర్చుకున్నాడు. హాస్టలు విద్యార్థులనూ పోలీసులు తీసు కెళ్తున్నారని విని వణికిపోయాడు. తాను చదువు మాన్పించి ఇంట్లోనే వుండు మందామంటే పట్టణాల్లో కంటె పల్లెల్లోనే పోలీసు నిర్బంధ మెక్కువగా వుంది. విద్యార్థులు కొందరు రాజకీయాల్లో తిరుగుతున్నా తనకొడుకు తిరుగడని తన ప్రగాఢ నమ్మకం. చదువుకునే ధ్యేయంగా కలిగిఉంటాడని తన విశ్వాసం. అలాంటివాడి జోలికి పోలీసులు మాత్రం ఎందుకుపోతారని అనుకున్నాడు తాను. తనకొడుక్కేం జరగదు. ...తన కొడుక్కేంజరగదు- తనకుతానే సమాధాన పరచుకున్నాడు. సెలవుల్లో ఇంటికొచ్చిన కొడుకుతో అన్నాడు తాను: "బిడ్డా! బట్టగాల్చి మీదేసే కాలమిది. అల్ల అంటు సొంటుకు పోకు నీకేమన్నయితే మేం బతుకం."

"నాయన్నా! నేనెట్టి పరిస్థితుల్లోనూ అందులోకి పోను. నాకు చదువే ముఖ్యం. కాని, వాళ్ళు చెప్పే విషయాలూ ఆలోచించ దగ్గవిగానే వున్నాయి. అందరికి తిండి, గుడ్డ, గూడు కావాలనడంలో తప్పులేదు. కాని వాళ్ళ హింసా యుత మార్గమే నాకు నచ్చడంలేదు." అన్నాడు కొడుకు.

ఆ మాటలువిని తాను వణికిపోయాడు.

"అంటే నీకూ్కడా వాళ్ళదిక్కు మనసుపోతుందన్నమాట."

"నాయన్నా మీకా భయమక్కర్లేదు. ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ నేను నా ధ్యేయాన్ని మరచిపోను.కాని మనమెంత తెలుసుకోవద్దనుకున్నా ఆ విషయాలు తెలియకుండా వుండవు నాన్నా! యూనివర్శిటీ గోడల్నిండా అవే రాతలు. రోజుకో కరపత్రం. హాస్టల్ గదుల్లో పుస్తకాల్లో ఎంత వద్దనుకున్నా వాటి దిక్కు చూసేలా చేస్తాయి. అయినా నేను వాటిజోలికి పోవడం లేదు.'' అన్నాడు కొడుకు.

మరోసారన్నాడు కొడుకు తనతో: ''నాయన్నా! మన తెలంగాణా ఏరియంతా ఓ అగ్నిగుండమోలె వుంది. ఎక్కడడుగేస్తే ఏమవుతుందోనన్న భయం. ఎప్పటికేదో అలజడి. రకరకాల విద్యార్థి యూనియన్లు. ఒకర్నొకరు చంపుకోవడం, యూనివర్శిటీల్నిండా, కాలేజీల్నిండా, హాస్టల్ గదుల చుట్టూ ఎక్కడ చూసినా పోలీసులే. చదువులు చక్కగా సాగడం లేదు. ఎంత వద్దనుకుంటున్నా. విషయాలు తెలుసుకోకుండా వుండలేకపోతున్నాను."

"ఊళ్ళగూడ గట్లనే ఉన్నయి బిడ్డ. రోజు కొగిన్ని పోలీసోల్లు పట్టుకపోతనే వున్నరు. ఎవ్వలంది నిజమో, ఎవ్వలది అవద్దమో కాని మనుమంత సంపుదయితె బాగలేదు." అన్నాడు తాను.

ఏదో విధంగా చదువు పూర్తిచేస్తే చాలనుకున్నాడు తను.

కొడుకు ఎమ్మే ఆఖరు సంవత్సరం చదువుతున్నాడు ఇంకో ఆరునెలల్లో చదువు పూర్తవుతుంది. కొడుకు చదువు పూర్తయితే తన కష్టాలు గట్టెక్కుతాయని ఆనందించాడు తాను. కొడుకింటికొచ్చినప్పుడేవేవో విషయాలు తనకు చెబుతూనే వున్నాడు. చదువే ముఖ్యోద్దేశ్యంగా సాగిపోతున్నానని చెబుతున్నాడు. బుద్ధిమంతుడైన తన కొడుకును గూర్చి సంబరపడుతున్న సమయంలో హాస్టల్ గదిలో అతన్నరెస్టు చేశారని విని లబలబ మొత్తుకున్నాడు తాను. కంటికో కడివెడుగా ఏడ్చాడు. కొడుకున్న హాస్టల్ గదిలో ఏవో పుస్తకాలు దొరికితే అరెస్టు చేశారని విని ఏడ్చాడు. రెండ్రోజుల తర్వాత విడుదలై వచ్చిన కొడుకును దగ్గరకు తీసుకొని కన్నీరు కార్చాడు.

"నాయన్నా! ఆ పుస్తకాలు నేను తెచ్చినవి కావు. అయినా పుస్తకాలు చదివినంత మాత్రాన ఏం ప్రమాదముందో నాకర్థంగాదు. నాయన్నా! ఒక విధంగా పోలీసులే నాలాంటి ఏం తెలియనివాళ్ళను కూడా అరెస్టుచేసి రాజకీయాలు నేర్చుకోవడానికి దోహదం చేస్తున్నారు. ఏ సంబంధం లేనివాన్ని ఇలా రెండుమూడు సార్లరెస్టుచేసి కొడితే వాడు మొండిగా తయారవుతాడు. అందులో కలిసిపోయినా కలిసిపోతాడు. చాలామంది విషయంలో ఇలా జరుగుతుంది. ఆ పుస్తకాలు మా పక్కరూంమతనివి. చదివి మా రూంలో వేశాడు." అరెస్టు కారణాన్ని చెప్పాడు కొడుకు.

"ఏ దెట్లయినా బిడ్డా...! ఇంక నాలుగైదు నెలల్ల నీ సదువయిపోతది. ఇక్కడ బతుకచ్చేటట్టులేదు. ఏడికన్న పొయ్యి బతుకుదాం. నువ్వు నా కండ్ల ముంగలుంటె సాలు బిడ్డ" అన్నాడు తాను.

"నేనేం పట్టించుకోవడంలేదు నాన్నా! కాని ఎవరో చేసిందానికి మరెవరో బలవుతున్నరు. నేను ఏ గొడవ లేకుండా చదువు ముగించుకొనొస్తా" అని వెళ్ళిపోయాడు కొడుకు.

రెన్నెల్లలో పరీక్షలయిపోగానే ఇక కాలేజీకి పోయే అవసరం లేకుండా తిరిగి వస్తున్న కొడుకునుగూర్చి, కొడుకు భవిష్యత్తును గూర్చి ఎన్నో కలలుగన్నాడు తాను. కాని తన కలలు కల్లలయ్యాయి. ఆశలు అడియాసలయ్యాయి. యూనివర్సిటీలో జరిగిన విద్యార్థి హత్యకేసుతో సంబంధముందని తన కొడుకును అరెస్టు చేశారని విన్న తనపై పిడుగు పడ్డట్టయింది. తాను, బాగామ్మ గొడగొడా ఏడ్చారు. వలవల వలపోశారు. తనకొడుకును విడిపించమని ఎందరి కాళ్ళో పట్టుకున్నారు. కాని ఫలితం శూన్యం. పోగా పోలీసులు తన ఇంటిపై కూడా దాడిచేసి అల్లకల్లోలం సృష్టించారు. తామెంత మొత్తుకున్నా విన్లేదు. చితకబాదారు. కాళ్ళు పట్టుకున్నా విన్లేదు. "మీ మాదిగ మన్నెపోల్లకు అల్లతోని సంబంధముంటది. లేదందే ఎవ్వల్నమ్ముతార్రా? హత్యసేసినోల్లండ్ల నీ కొడుకున్నడు" అని ఇష్టమున్నట్టు కొట్టారు తమను. తనకా సంబంధం లేకున్నా హత్యానేరంపై ఏడాది పైగా పోలీసు నిర్బంధంలో వున్నాడు కొడుకు. కొడుకు రాకకోసం ఎదురుచూస్తూ జీవచ్ఛవాల్లా బ్రతుకుతున్నారు తాము.

* * *

గతమంతా సినిమా రీళ్ళలా కళ్ళముందు కదలగా అంజయ్య హృదయం భారమయింది. మంచంలో లేచి కూర్చున్నాడు.

'కొడుకెక్కడున్నాడో తెలియదు. అసలు బ్రతికున్నాడో లేదో తెలియదు. కొడుకునేం చేశారో తెలియదు బ్రతికుంటే ఎప్పుడొస్తాడో తెలియదు. ఏం తెలియని కొడుక్కు ఎందుకింత శిక్ష భగవంతుడా?' తనలో తానే భగవంతుని జ్ఞాపకం చేసుకున్నాడు అంజయ్య.

'అసలిదంతా ఎందుకు జరుగుతుంది? కొడుకు చెప్పినట్టుగా తమ ప్రాంత మంతా అగ్నిగుండంలా ఎందుకు మారింది? ఈ అగ్నిగుండంలో ఎంతమంది మసైపోవాలి? అసలెవరిది తప్పు? మింగమంటే కప్పకోపం, విడువమంటే పాముకోపం. సామాన్యుడి బ్రతుకు అడకత్తెరమధ్య పోకలా వుంది. అటు పోలీసుల్నుంచి బాధ. ఇటు ఉద్యమకారుల్నుంచి. తనలాంటివాడికంతా అయో మయంగా వుంది. తనకు తన కొడుక్కావాలి. కాని కొడుకెలా రావాలి?' అంజయ్యలో అంతులేని ఆలోచనా పరంపర

మంచంలోంచి లేచాడు. డప్పు, కట్టె చేతిలోకి తీసుకున్నాడు. 'డం డాం డం...డం...డాం...డం' డప్పుపై విషాదనాదాన్ని పలికిస్తున్నాడు. అతని కళ్ళు వర్షిస్తున్నాయి. హృదయం కొడుకోసం ఘోషిస్తూంది. తన బాధను మరచిపోవడానికి నిస్సహాయంగా డప్పు వాయిస్తున్నాడు. ఈ అగ్ని గుండంలో ఎలా బ్రతకాలో తెలియక వాయిస్తున్నాడు. చేతికెదిగిన కొడుకునెలా తెచ్చు కోవాలో తెలియక నిర్విరామంగా వాయిస్తున్నాడు చేతులు నొప్పెడుతున్నా, కళ్ళవెంట కారుతున్న నీళ్ళు డప్పుపైబడి అది మెత్తబడి టప్‌టప్ మన్న ధ్వని వస్తున్నా చేతిలో కట్టె విరిగేవరకు డప్పు వాయిస్తూనే ఉన్నాడు అంజయ్య.